

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Δημογραφικές εξελίξεις στην Ευρώπη: προκλήσεις σε ευκαιρίες

Ψήφισμα 1864 (2012) ¹

Απόδοση στα Ελληνικά: Δρ. Δημήτρης Σταμούλης
Αν/της Γεν. Γραμματέας ΑΣΠΕ,
Υπεύθυνος Ευρωπαϊκών Θεμάτων

1. Η δημογραφία της Ευρώπης αλλάζει. Αυτό το φαινόμενο έχει επιπτώσεις σε όλα τα κράτη μέλη Συμβουλίου της Ευρώπης. Οι άνθρωποι ζουν περισσότερο και έχουν λιγότερα παιδιά. Με την αυξανόμενη κινητικότητα και τη μετανάστευση, οι ευρωπαϊκές κοινωνίες γίνονται περισσότερο διαφορετικές / ποικιλόμορφες και μετανάστες γίνονται αναπόσπαστο μέρος τους.

2. Οι δημογραφικές εξελίξεις στην Ευρώπη πρέπει να θεωρηθούν στο διεθνές επίπεδο της δυναμικής των πληθυσμών. Σε έναν κόσμο όπου η πληθυσμιακή αύξηση συνδέεται με την οικονομική ανάπτυξη και την ευημερία, η Ευρώπη πρέπει επειγόντως να αναπτύξει τις απαραίτητες πολιτικές και τις στρατηγικές για να αντιμετωπίσει τη μεταβαλλόμενη δημογραφία προκειμένου να διατηρηθούν η δύναμη και η επιρροή της στον κόσμο. Είναι σημαντικό να μετασχηματιστούν οι δημογραφικές προκλήσεις στις ευκαιρίες ώστε να εξασφαλιστούν η βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και η Διεθνής Ασφάλεια, και ότι οι αξίες της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου παραμένουν εν ισχύ όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά στον υπόλοιπο κόσμο.

3. Στις 31 Οκτωβρίου 2011, ο παγκόσμιος πληθυσμός έφθασε στο νέο κύριο σημείο 7 δισεκατομμύριο ανθρώπων. Στα πλαίσια ενός αυξανόμενου παγκόσμιου πληθυσμού, ο τρέχων πληθυσμός της περιοχής Συμβουλίου της Ευρώπης είναι 800 εκατομμύρια, αντιπροσωπεύοντας περίπου 12% του παγκόσμιου πληθυσμού. Αυτός ο αριθμός αναμένεται για να μειωθεί σε περίπου 9% μέχρι το 2050. Η Κίνα θα δει επίσης μια πτώση στον πληθυσμό της ενώ η Ινδία θα δει μια μεγάλη αύξηση. Μέσα στην Ευρώπη, υπάρχει μια ευρεία ποικιλομορφία στις δημογραφικές εξελίξεις, με τη Γερμανία και τη Ρωσία που δοκιμάζουν την πτώση πληθυσμών, και Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο που υφίστανται ραγδαία αύξηση πληθυσμού - κατά ένα μεγάλο μέρος ως αποτέλεσμα της μετανάστευσης.

4. Καθώς ο παγκόσμιος πληθυσμός αυξάνεται, γερνά επίσης, και ιδιαίτερα στις αναπτυγμένες χώρες. Μέχρι το 2050, ο παγκόσμιος πληθυσμός εκείνοι μετά την ηλικία 60 προβάλλεται για να τριπλασιαστεί, φθάνοντας σε 2 δισεκατομμύριο ανθρώπους. Η Ευρώπη έχει το μεγαλύτερο μέρος των ηλικιωμένων και αυτό θα παραμείνει έτσι για δεκαετίες - περισσότερο από το ένα τρίτο του πληθυσμού της Ευρώπης αναμένεται για να είναι πάνω από 60 μέχρι το 2050. Αυτό θα απαιτήσει σημαντική πολιτική και μια μετατόπιση στη στάση απέναντι στην γήρανση.

5. Εντούτοις, η συνέλευση παραμένει ενδιαφερόμενη για το ότι σε διάφορα ανατολικο-ευρωπαϊκά κράτη μέλη, το χαμηλό προσδόκιμο ζωής συνεχίζει να είναι ένα πρόβλημα, ειδικά για

τους άνδρες. Τα μέτρα και οι πολιτικές για να μειωθεί η θνησιμότητα σε εκείνες τις χώρες θα πρέπει να περιλάβουν τα μέτρα που στοχεύουν στη βελτίωση των συστημάτων υγείας και των συνθηκών εργασίας και μείωση της καθημερινής πίεσης/έντασης, αλλά και να περιλάβουν τα βήματα για να πείσουν τους ανθρώπους για να υιοθετήσουν υγιεινότερους τρόπους ζωής.

6. Οι άνθρωποι είναι ο πλούτος των εθνών. Εν τούτοις, είναι όχι μόνο ο αριθμός ανθρώπων που είναι σημαντικός, είναι επίσης οι δεξιότητες, οι δυνατότητες και η κατάσταση της υγείας εκείνων των ανθρώπων. Στον 21^{ος} αιώνα στην Ευρώπη, οι πολιτικοί στόχοι δεν πρέπει να καθοριστούν από την άποψη του μεγέθους πληθυσμών, αλλά μάλλον από την άποψη «του ανθρώπινου κεφαλαίου» διαθέσιμου για την παραγωγή της καλύτερης δυνατής ποιότητας ζωής για την καθεμία και τον καθένα. Μέσα σε αυτήν την μετατόπιση ενδιαφέροντος, η Ευρώπη πρέπει να επενδύσει περισσότερων «στο ανθρώπινο κεφάλαιο της» και να βελτιώσει τις δεξιότητές του και στις ευκαιρίες του προκειμένου να διασφαλίσει ότι είναι μορφωμένο, καλά εξοπλισμένο, και πλήρως ενσωματωμένο για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που παρουσιάζονται από ένα όλο και περισσότερο διεθνοποιημένο - και πληθυσμιακά φορτωμένο - κόσμο.

7. Με το καλύτερο «ανθρώπινο κεφάλαιο», συζευγμένο με εμπειρία, η Ευρώπη πρέπει να είναι σε καλή θέση να οδηγήσει τις επαναστάσεις στην καινοτομία και την τεχνολογία. Αυτό είναι όπου το συγκριτικό πλεονέκτημά του βρίσκεται. Αυτό θα συμβάλει στην αυξανόμενες παραγωγικότητα και την οικονομική ανάπτυξη μέσα στην Ευρώπη και θα δώσει επίσης στην ήπειρο τη δυνατότητα να επιδρά στον υπόλοιπο κόσμο. Έχοντας την ηγεσία σε αυτούς τους τομείς, η Ευρώπη θα είναι σε θέση επίσης να επηρεάσει την ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών όπως η Κίνα και η Ινδία.

8. Έναντι άλλων περιοχών του κόσμου, η Ευρώπη παρέχει ακόμα υψηλή ποιότητα της ζωής, καλή εκπαίδευση και κοινωνικές υπηρεσίες για τους ανθρώπους της. Αυτό πρέπει να διατηρηθεί, ειδικά σε ένα πλαίσιο όπου οι χώρες μας αντιμετωπίζουν τα σοβαρά οικονομικά προβλήματα που απαιτούν την εισαγωγή των μέτρων λιτότητας. Τέτοια μέτρα πρέπει να σχεδιαστούν με την μέγιστη προσοχή δεδομένου ότι μπορούν να έχουν σημαντικές και αθέλητες συνέπειες για τη μελλοντική δημογραφική κατάσταση της Ευρώπης.

9. Οι πολιτικές για να βελτιώσουν το «ανθρώπινο κεφάλαιο» στην Ευρώπη πρέπει να συμπληρωθούν με τις κατάλληλες οικογενειακές πολιτικές, οι οποίες παρέχουν στα άτομα και τις οικογένειες ένα περιβάλλον όπου μπορούν ελεύθερα να οργανώσουν τις ζωές τους και να αποφασίσουν σχετικά με τον αριθμό παιδιών που θα επιθυμούσαν να έχουν. Είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ότι οι αποφάσεις σχετικά με τη γονιμότητα δεν λαμβάνονται σε ένα κοινωνικό κενό. Δημόσιες πολιτικές για την ενίσχυση μιας φιλικής προς την οικογένεια κοινωνίας, όταν εισαχθούν διατηρηθούν για μεγάλη χρονική περίοδο, μπορεί να έχουν έναν θετικό αντίκτυπο στα επίπεδα γονιμότητας.

10. Η συνέλευση θεωρεί ότι η μετανάστευση, αν και δεν είναι μόνιμη λύση στις δημογραφικές προκλήσεις, μπορεί να είναι ένα σημαντικό στοιχείο. Οι μετανάστες πρέπει να ενθαρρυνθούν για να είναι ενεργοί πολίτες των κοινωνιών τους και αυτό είναι μια διπλής κατεύθυνσης πρόκληση που περιλαμβάνει τους μετανάστες και τις κοινότητες φιλοξενίας /υποδοχής τους. Η ευρωπαϊκή αγορά εργασίας πρέπει να προσελκύσει καταρτισμένα άτομα έξω από την Ευρώπη, αλλά η ανάγκη για την εξωτερική ανειδίκευτη εργασία θα παραμείνει επίσης υψηλή.

11. Η κοινωνική συνοχή είναι ο πρωταρχικός παράγοντας στην εξασφάλιση της παραγωγικότητας και των συνθηκών που είναι απαραίτητες για την ευημερία των ανθρώπων στις διαφορετικές κοινωνίες. Η οικονομική ανάπτυξη, η καινοτομία και η παραγωγικότητα μπορούν μόνο να συμβούν στις κοινωνίες με συνοχή, σεβασμό και συνεργατικότητα. Για αυτόν τον λόγο, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις πρέπει να λάβουν κάθε μέτρο για να προωθήσουν την ποικιλομορφία στις χώρες τους και να στηριχτούν στα θετικά αποτελέσματά της.

12. Η συνέλευση θεωρεί ότι μια από τις βασικές στρατηγικές για την αντιμετώπιση ενός φθίνοντα εργατικού δυναμικού είναι να αυξηθούν τα ποσοστά συμμετοχής στο εργατικό

δυναμικό μεταξύ των παραδοσιακά λιγότερο χρησιμοποιούμενων ή αποκλεισμένων ομάδων, όπως οι γυναίκες και οι ηλικιωμένοι. Η αυξανόμενη συμμετοχή των γυναικών είναι ένας από τους θετικότερους παράγοντες που οδηγούν στην αύξηση του εργατικού δυναμικού της Ευρώπης και των οικονομιών των κρατών μελών. Εντούτοις, ουσιαστικές διαφορές παραμένουν μεταξύ των χωρών από την άποψη της συμμετοχής των γυναικών. Δεδομένου ότι οι άνθρωποι ζουν μακρύτερες και υγιέστερες ζωές, οι ηλικιωμένοι έχουν την πολύτιμη εμπειρία και μπορούν να συνεχίσουν να είναι παραγωγικοί με τη συμμετοχή στη αγορά εργασίας εάν τους παρέχονται οι σωστές ευκαιρίες δια βίου μάθησης.

13. Η συνέλευση γνωρίζει ότι η αντιμετώπιση της δημογραφικής πρόκλησης θα είναι ένας μακροπρόθεσμος στόχος. Αυτός ο στόχος μπορεί να εκπληρωθεί εάν η Ευρώπη είναι δεσμευμένη στην προώθηση της δημογραφικής ανανέωσης, των υψηλότερων ποσοστών απασχόλησης και της μακρύτερης οικονομικά ενεργής ζωής των καλύτερα καταρτισμένων και παραγωγικότερων εργαζομένων. Η Ευρώπη πρέπει επίσης να είναι ανοικτή στη λήψη και ενσωμάτωση μεταναστών και την εξασφάλιση κοινωνικής συνοχής, η οποία περιλαμβάνει την εξασφάλιση ισότητας μεταξύ των γενεών και την παροχή επαρκούς κοινωνικής ασφάλισης.

14. Λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω εκτιμήσεις, η συνέλευση καλεί στα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης:

14.1. να λάβουν υπόψη τις δημογραφικές αλλαγές στις πολιτικές επιλογές τους με την εισαγωγή των απαραίτητων πολιτικών και την ανάπτυξη των στρατηγικών για να αντιμετωπίσει το μεταβαλλόμενο δημογραφικό περιβάλλον

14.2. να εισαγάγουν πολιτικές για να παρέχουν τις καλύτερες ευκαιρίες εκπαίδευσης και κατάρτισης να εξασφαλιστεί η υψηλότερη ποιότητα «του ανθρώπινου κεφαλαίου»

14.3. να ενθαρρύνουν τη μεταξύ γενεών αλληλεγγύη και ανάπτυξη, και ιδιαίτερα:

14.3.1. προωθώντας την ενεργό γήρανση με τέτοιο τρόπο ώστε να χρησιμοποιηθεί το μέγιστο των δυνατοτήτων των ηλικιωμένων ατόμων, συμπεριλαμβανομένης της συνεχούς συμμετοχής τους στο εργατικό δυναμικό

14.3.2. προωθώντας ευκαιρίες δια βίου μάθησης για όλες τις γενεές, που περιλαμβάνουν στην επαγγελματική και κοινωνική χρήση των νέων τεχνολογιών

14.3.3. καταπολεμώντας τη διάκριση έναντι των ηλικιωμένων ανδρών και γυναικών, με την εξασφάλιση πλήρους πρόσβαση στα επιμορφωτικά προγράμματα και την απασχόληση

14.4. να υποστηρίζουν την επιστήμη, καινοτομία και τεχνολογία για να αυξήσουν την παραγωγικότητα και να συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη

14.5. να ενθαρρύνουν τη δημογραφική ανανέωση:

14.5.1. αναπτύσσοντας τις πολιτικές που βοηθούν τους γονείς να αναθρέψουν τα παιδιά τους, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών και φορολογικών μέτρων

14.5.2. αναπτύσσοντας πολιτικές που προωθούν καλύτερη ισορροπία εργασίας-ζωής, συμπεριλαμβανομένων των επαρκών ρυθμίσεων για τη φροντίδα των παιδιών, και για την υποστήριξη των ηλικιωμένων και ευπαθών ανθρώπων

14.5.3. αναπτύσσοντας πολιτικές που μειώνουν την οικονομική αστάθεια των νέων γονέων, συνδυάζει την ευελιξία και την οικονομική ασφάλεια (flexicurity)

14.6. προωθούν την ολοκλήρωση και την ποικιλομορφία:

14.6.1. αναπτύσσοντας πολιτικές που βοηθούν να μειώσουν την ανεργία των μεταναστών και να κάνουν την καλύτερη χρήση της δυνατότητας που προσφέρεται από τους μετανάστες, δια μέσου της συμμετοχής τους στην κοινωνική, οικονομική, πολιτιστική και πολιτική ζωή των χωρών υποδοχής

14.6.2. ενισχύοντας την ατμόσφαιρα του αμοιβαίων σεβασμού και της ανοχής μεταξύ των μεταναστών και του πληθυσμού των χωρών υποδοχής

14.6.3. ενθαρρύνοντας τις πολιτικές που στοχεύουν στην ενσωμάτωση και την αύξηση των γλωσσικών δεξιοτήτων και το εκπαιδευτικό επίπεδο μεταναστών, παιδιών και, ιδιαίτερα, γυναικών μεταναστών

14.7. προωθούν μια αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς:

14.7.1. ενισχύοντας τη ισότητα φύλων και τις ίσες ευκαιρίες, που επιτρέπει στις γυναίκες πλήρη συμμετοχή στην οικονομική/πολιτική ζωή

14.7.2. καταπολεμώντας τη διάκριση ενάντια στις γυναίκες στην κοινωνία και στην απασχόληση.

15. Η συνέλευση προσκαλεί επίσης τους σχετικούς διεθνείς οργανισμούς:

15.1. να υποστηρίξουν τα κράτη μέλη και άλλους φορείς να αναπτύξουν περαιτέρω την ενεργό γήρανση και να βελτιώσουν την πληροφόρηση σχετικά με την ανάγκη για κινητοποίηση του πλήρους δυναμικού ενός γηράσκοντος πληθυσμού και να βοηθήσουν στην καταπολέμηση των διακρίσεων κατά των ηλικιωμένων ανδρών και γυναικών

15.2. να ανταλλάξουν βέλτιστες πρακτικές στην ενεργό γήρανση

15.3. να βοηθήσουν στην ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης της μετανάστευσης που στοχεύουν να διατηρήσουν και να ενισχύσουν τα δικαιώματα των μεταναστών και να εξασφαλίσουν την ενεργό συμμετοχή τους ως ίσων πολιτών των κοινωνιών τους

15.4. να υποστηρίξουν τα κράτη μέλη στη δημιουργία μιας βάσης γνώσεων για τις δημογραφικές τάσεις και να εξασφαλίσουν ότι αυτή τηρείται ενήμερη μέσω συνέχουν έρευνας και παρακολούθησης όπου είναι απαραίτητο

15.5. να συντονίσουν και να διευκολύνουν συγκριτικές μελέτες και την ανταλλαγή των πληροφοριών σε αυτά τα θέματα.

¹ συζήτηση συνελεύσεων στις 27 Ιανουαρίου 2012 (9η συνεδρίαση) (δείτε το έγγραφο 12817, την έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τη μετανάστευση, τους πρόσφυγες και τους εκτοπισμένους, εισηγητής: Κα Memecan). Κείμενο υιοθετήθηκε από τη συνέλευση στις 27 Ιανουαρίου 2012 (9η συνεδρίαση).